

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik april 2023

Debat om seniorpensionen

Siden 1. januar 2020 har det været muligt at få tilkendt seniorpension, hvis man 1) har højst seks år til folkepensionsalderen, 2) har haft en langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet med sammenlagt mindst 20-25 års beskæftigelse og 3) har varigt nedsat arbejdsevne.

Det fremgår af grundlaget for den nye SVM-regering, at regeringen vil fremsætte lovforslag om at sammenlægge tidlig pension (Arne-pension) og seniorpension til en ny ordning under betegnelsen Arne+.

Det er Ældre Sagens vurdering, at det vil medføre en massiv forringelse af seniorpensionen, som med regeringens forslag først vil kunne tilkendes tre år før gældende folkepensionsalder mod de nuværende seks, samtidig med at ydelsen vil blive forringet med ca. 4.700 kr. om måneden for en enlig.

Det er vigtigt at undgå forringelser af seniorpensionen, der renlivet er målrettet nedslidte på arbejdsmarkedet. Ældre Sagen har markeret dette synspunkt i et fælles debatindlæg med Danske Handicaporganisationer, HK Danmark, Serviceforbundet, BUPL, FOA, Yngre Læger og DM (Magistrene). Herudover er Bjarne Hastrup blevet interviewet om emnet af BT.

Ældre Sagen er i løbende dialog med forskellige politikere på Christiansborg om sagen – en dialog, som vil blive intensiveret op til og efter sommerferien, hvor der forventes forhandlinger om regeringens forslag.

ATP-ordningens fremtid

2022 var præget af store fald i både aktiekurser og obligationskurser. Det betød, at de fleste pensionselskaber tabte penge. Det gælder også ATP, der kom ud af 2022 med et historisk stort kurstab. En stor del af tabet er modsvaret af, at den højere rente gør det billigere at garantere den fremtidige ATP-pension, men de store tab har alligevel udløst

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

en debat om ATP-ordningens fremtid, bl.a. har der været forslag om, at man frit skulle kunne vælge at indbetale bidrag til ATP til et andet pensionselskab.

Efter Ældre Sagens opfattelse skal vi holde fast i ATP-ordningen som en garanteret pension, der supplerer folkepensionen for stort set hele befolkningen. Selvom mange i dag har en arbejdsmarkedspension, er ATP stadig det eneste supplement til folkepensionen for mange pensionister, og ATP er stort set den eneste pensionsordning, der har holdt fast i en garanti for pensionens størrelse.

Valgfrihed med hensyn til placering af de indbetalinger, der i dag går til ATP, vil give øgede omkostninger til administration til skade for dem med de mindste pensioner. I diskussionen om valgfrihed ift. ATP overses det i øvrigt, at den enkelte lønmodtager i dag ikke har frit valg med hensyn til placering af indbetalinger til arbejdsmarkedspension.

I det mæglingforslag, som forligsmanden har fremsat, hæves ATP-bidraget fra 3.408 kr. til 3.564 kr. årligt i 2024. Det støtter Ældre Sagen. Efter Ældre Sagens opfattelse bør ATP-bidraget reguleres i takt med lønudviklingen. Ellers vil ATP-pensionen med tiden blive så lille, at den mister betydningen for almindelige lønmodtagere.

Førstebehandling af "borgerforslag" om regulering af pensionen

Faglige Seniorers borgerforslag om "fair pension" har opnået den nødvendige støtte-tilkendegivelse fra borgerne til at kunne blive fremsat som et beslutningsforslag i Folketinget, der blev førstebehandlet den 13. april.

Borgerforslaget minder på mange måder om det forslag, som Ældre Sagen fremsatte for over et år siden: Vi har foreslået en ekstraordinær fremrykning af reguleringen af folkepensionen og andre forsørgelsesydelse for at kompensere for den historisk høje inflation. I dag reguleres pensioner og andre forsørgelsesydelse med lønudviklingen, men med to års forsinkelse, da det tager tid at opgøre den faktiske lønudvikling, og uden en fremrykning vil pensionister m.fl. derfor skulle vente i to år på at blive reguleret op med aktuelle lønstigninger.

Faglige Seniorer foreslår, at dette efterslæb på to år skal udbetales som en ekstra regulering. Borgerforslaget omfatter kun pensioner (og ikke alle forsørgelsesydelse), men ellers ligner det vores forslag.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Herudover foreslår Faglige Seniorer, at reguleringen af pensionen fremover skal ske med den forventede lønudvikling fremfor med den senest kendte faktiske lønudvikling. Denne del af borgerforslaget er vi skeptiske overfor. En regulering, der bygger på forventninger til den fremtidige lønudvikling, vil give større usikkerhed om pensionens størrelse. Hvis man har skønnet forkert, vil der skulle ske korrektioner. Vi mener ikke, at det på nuværende tidspunkt er klogt at ændre permanent på en model, der fungerer i en situation med stabile pris- og lønstigninger – en situation, som vi forventer at komme tilbage til.

Debatten i Folketinget den 13. april gav indtryk af, at de fleste beskæftigelsesordførere ikke fuldt ud forstår de nuværende reguleringsregler og de ændringer, der er sket i de seneste 10 år, ligesom der var ret forskellige udlægninger af, hvordan Faglige Seniorers forslag skal forstås. Vi har siden 2021 peget på behovet for større gennemskuelse i, hvordan Finansministeriet fastsætter reguleringsprocenten. Regeringspartierne, Det Konservative Folkeparti, Danmarksdemokraterne og Liberal Alliance tilkendegav, at de var imod forslaget. Radikale Venstre var ikke til stede under debatten.

Endelig er det værd at bemærke, at Ældre Sagen ikke fremsætter eller støtter borgerforslag. Borgerforslaget er indført som et værktøj, så almindelige borgere forpligter Folketinget til at drøfte et bestemt forslag. Ældre Sagen har daglig kontakt til politikerne og vurderer, at vi opnår større indflydelse ad denne vej.

Forsvar for kontantretten og kontanterne – og kritik af bankgebyrer

Ældre Sagen har udtalt sig i landsdækkende radio, tv og skrevne medier om, hvorfor det er vigtigt at bevare både retten til at betale med kontanter og kontanterne i sig selv. Kontantretten beskytter imod diskrimination af kontantkunderne. Vi er imod at gøre det frivilligt for erhvervsdrivende at tage imod kontanter, da vi frygter, at det er en glidebane imod afviklingen af kontanterne, som sikrer inklusion i samfundet. Vi mener, at de erhvervsdrivende i stedet for at problematisere kontantretten bør forlange bedre forhold i bankerne, da det er besværligt og dyrt i gebyrer for de erhvervsdrivende at aflevere kontanter i banken.

Ældre Sagen har desuden udtalt sig kritisk om Nordeas gebyrer, som i høj grad rammer bankkunder, der ikke er digitale. Vi har udtalt, at vi mener, at bankerne bør forsøge at rumme alle deres kunder i stedet for med meget høje gebyrer at presse en gruppe, som i

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

forvejen har det svært økonomisk. Vi har desuden påpeget, at man ikke kan fravælge at have en bankkonto, da alle borgere skal have en NemKonto og dermed er tvunget til at være kunde i banken på dens præmisser og med meget få rettigheder.

Fortsat uhensigtsmæssig ordning med nødkald i Aarhus Kommune

Ældre Sagen har igen udtalt sig i radio og lokalt tv om Aarhus Kommunes nødkaldsordning. Kommunen har fået udarbejdet to rapporter om nødkaldsordningen. I den seneste rapport anbefaler samtlige eksperter igen, at ordningen ændres. Aarhus Kommune har imidlertid besluttet ikke at bruge 3,5 mio. kr. på en ny nødkaldsordning. I Ældre Sagen har vi hørt om flere eksempler på ældre i Aarhus Kommune, som har ventet i timevis på hjælp efter et nødkald.

Ældre Sagen mener, at det er uforståeligt og meget tankevækkende, at Aarhus Kommune tilsidesætter samtlige eksperters anbefalinger til fordel for økonomi. Det undrer os i Ældre Sagen, at kommunen har valgt at bruge penge på yderligere en rapport. I stedet kunne kommunen have brugt pengene på at ændre nødkaldsordningen og følge de anbefalinger, som nu står i to rapporter.

Vi har udtalt, at nødkald er til for at skabe tryghed. Mennesker, som har et nødkald-anlæg, skal være trygge ved, at kommunen kommer hurtigt, når der kaldes på hjælp.

Pårørende har hjulpet ældre i mange år

Ældre Sagen har skrevet et debatindlæg i Avisen Danmark den 17. marts, efter at der på bl.a. TV2 var fokus på at inddrage pårørende i ældreplejeopgaver lig Buurtzorg-modellen i Holland.

Ældre Sagen påpeger i debatindlægget, at pårørende allerede på nuværende tidspunkt løfter en stor opgave i ældreplejen, og at de har gjort det i mange år. Det påpeges, at Holland og Danmark på flere måder adskiller sig fra hinanden, bl.a. har vi i Danmark indrettet os således, at begge køn er på arbejdsmarkedet, og deltidsarbejde er mere udbredt i Holland end i Danmark. Ældre Sagen har påvist, at 83 pct. af erhvervsaktive pårørende hjælper én eller flere svækkede ældre.

Vi slår fast, at vi i Ældre Sagen ønsker politiske løsninger, der sikrer kompetent faglig arbejdskraft i ældreplejen. Vi ønsker desuden, at der skal tages individuelt hensyn til, hvad den enkelte pårørende har mulighed for at bidrage med.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Alle over 60 år skal kunne fravælge genoplivningsforsøg

Efter et massivt pres fra bl.a. Ældre Sagen indgik samtlige partier i 2020 en aftale, der sikrer svækkede ældres ret til at frabede sig genoplivningsforsøg ved hjertestop. Alle habile borgere over 60 år vil kunne registrere sit ønske via sundhed.dk eller ved at indsende en blanket. Dermed imødekommes Ældre Sagens stærke ønske gennem flere år: At man som ældre, hvor ens krop kan være blevet slidt, og man føler sig mæt af dage, kan fravælge forsøg på genoplivning.

Der skal oprettes et centralt register, hvor den enkeltes ønske om fravalg vil blive registreret. Et centralt register vil sikre, at fravalget automatisk træder i kraft, og at det automatisk registreres, hvis man fortryder sit valg. Oplysningerne skal være tilgængelige for alt det personale, som skal kende og efterkomme ønsket fra den enkelte.

Der vil i den digitale registreringsproces blive indsat tekst, der leder borgeren igennem overvejelser om at tale med en sundhedsfaglig person eller anden, som borgeren har en tæt relation til, og at orientere sine pårørende. Fravalget vil træde i kraft syv dage efter registrering.

Lovændringen og den tilhørende nye digitale løsning forventes træde i kraft december 2024.